

FOLK OG LAND

Konrad Sundlo:

Slik begynte Nansen sitt arbeide i Russland

Møte med mennesker, hvis lykke var en brødsalk

Konrad Sundlo

En dag ut på ettersommeren 1921 fikk professor Olaf Broch fatt i meg. Han kjente meg fra de årene han hadde vært min lærer i russisk, og nu spurte han om jeg hadde noe imot å ta en tur til Russland igjen:

«Professor Nansen har ønsket å få fatt i en mann som kjenner Russland, og jeg har anbefalt ham Dem. De bør straks bile ned til Nansen på Fornebo!»

Jeg så gjorde. Vår store landsmann var da 60 år, men det så han ikke ut til. Han gikk i sellerantrekk: hvite seildukssko, hvite langbukser og hvit skjorte, ba meg sitte ned og gikk straks løs på saken:

«Jeg er oppnevnt til formann for den internasjonale

hjelpekomité som har satt seg til oppgave å hjelpe de sultende i Russland. Det gjelder om å komme i gang fort, og jeg har derfor tenkt å starte med 2 partier klippfisk som ligger i Finnland, det ene i Viborg og det andre i Abo. Hvert av partiene er på 3—400 tonn. Vil De ta på Dem oppgaven å få partiene inn til Russland og få dem fordelt til de sultende?»

«Jo», sa jeg. «Det skal jeg gjøre».

«Det er bra», sa Nansen. Her har De bevitelse for at De representerer meg og skrivelser til de som har fisken. De får de nødvendige reisepenger i Norges Bank, og forresten kan jeg ikke gi Dem noen instruksjoner, da De kjenner Russland bedre enn jeg».

Dette var grei skuring. Slik snakker bare en stor mann, en virkelig sjef. Han gir den underordnede hans oppgave, men blander seg ikke inn i hvorledes han skal løse den. — Han får fritt slag.

Et par dager senere reiste jeg, og kom i tidens fylde til Helsinki hvor jeg oppsøkte Sovjets ambassadør Tsjorny, hvilket betyr «Svarten». Han var elskverdig nok, og erklærte at man med glede ville ta imot fisken. Det var bare å komme med den.

Det oppstod først vanskeligheter da jeg sa, jeg ikke

Nansen virket ung og spenstig

uten videre ville reise inn med fisken. Jeg ville først reise inn en tur og ordne med mottagelsen.

«En slik innreisettillatelse kan jeg ikke gi», sa «Svarten».

Nei, nei. Så gikk jeg. Men på hotellet ble jeg intervjuet av finske journalister som fikk hele historien. Og de sørget for å spre utover verden, at Sovjet ikke ville ta imot Nansens representant som kom med mat til dem. Og dette dro. — For etter noen dagers forløp, fikk jeg beskjed fra Sovjets ambassade om at det var i orden med innreisettillatelse. Jeg kunne bare komme og hente den.

Jeg så gjorde. Om kvelden kom jeg med toget til Leningrad, hvor jeg fikk et flott værelse på hotell «d'Angleterre», rett imot Isaks-Katedralen. Jeg hadde bodd der i 1907, da jeg første gang var i Russland, og jeg husket en hyggelig portier ved navn Arrajum så det falt meg naturlig å spørre:

(Forts. side 8)

EUROFORM:

Sovjet befester grensen mot Kina

Uro og Tito-intriger blant satellitstatene på Balkan

De norske aviser har vært fulle av meldinger om betydningsfulle hendelser på kommunistenes store partikongress i Moskva, hvor blant andre og den norske Løvlien deltok. Den kinesiske utenriksminister Chou En-lai understreket ifølge telegrammene at Kina og Sovjet var to absolutt likestilte og jevnbyrdige stater. Det vakte også oppsikt at han åpent tok Albania i forsvar etter at Krustsjov hadde fordømt de albanske kommunistlederne, som forøvrig glimret ved sitt fravær. I andre telegrammer siteres utdrag av talen til Sovjets første visestatsminister Mikojan. Han angrep også Albania og hevdet at albanerne var blitt ytterst nasjonalistisk innstillet, hvilket han hevdet var i strid med Sovjets linje, hvor det heter at kommunistene må tenke internasjonalt.

I forbindelse med disse telegrammer kan det ha sin interesse å gjengi en spesialberetning vi har mottatt fra vår forbindelse EUROFORM. En vil der finne en rekke høytinteressante nyheter og ansløringer som den norske presse ellers ikke har villet eller kunnet meddele:

Konflikten Sovjetsamveldet — Kina lar seg ikke lenger skjule. Etter at den sovjetiske ubåtbase i Sasenoa-Valona ved den albanske adriaterhavskyst ble stengt av Tirana har Sovjetsamveldet trukket sine der stasjonerte stridskrefter tilbake over Gibraltar. Straks etter ble det i Moskva stiftet en «Komité for et fritt Albania». Ørnesønnenes rike, Albania, som

Mao Tse-Tung

Krustsjov tenker

har ca. 1 million innbyggere, hovedsakelig muhamedanere, er dermed endelig, som den første østblokk blitt til en Peking-satellit.

Men nyhetene hoper seg opp: Som Ap melder fra Peking er den transsibiriske jernbane inntil videre stengt for turister. Det japanske reisebyrå melder at det har fått anvisning herom fra sovjetmyndighetene uten at det ble gitt noen begrunnelse. Med denne sperring synes det å bekreftes at Moskva befester sin sibiriske grense mot Peking. Nyheter i denne retning har lenge versert blant østblokkens diplomatiske misjoner i Genf.

Bunkere, pansergraver, piggråd —

Foruten de vanlige befestningsanlegg, som piggråd, pansergraver og bunkere, har Kreml også montert radartårn for å kunne kontrollere alle bevegelser i det rødkinesiske luftrum på hundrer av kilometers avstand. Vestlige diplomater i Warszawa bekrefter at det også i den polske hovedstad tales om byggingen av en sovjetisk Maginotlinje langs den russisk-sibiriske grense. Dreier det seg om begynnelsen til et jernteppe mot «de gule marxistiske brødre»? I Ulan Bator, hovedstaden i den

(Forts. side 7)

I Kreml konfererte de røde ledere men sulten bredte seg. På bildet er en Lenin, Bucharin, Sinovjev og den tyske kommunistleder Paul Levy.

Litt kommentar til siste stortingsvalg

Stortingsvalget er jo kommet litt på avstand nu og de forskjellige aktive propagandister har vel slikket sine større og mindre skuffelsens sår.

Under valgkampen lot det til at høyrepartiet var så optimistisk i sitt håp om stor oppslutning av stemmer på valgdagen, at det til sine tider antydte en mulighet for overtakelse av regjeringmakten etter valget. Velgerne ville det dog ikke slik.

Hva er så grunnen til at høyrepartiet ikke blir gitt fornøden akt på? Jo, ganske enkelt at partiets representanter i Stortinget hele tiden etter krigens slutt har vært arbeiderpartiets trofaste medløpere, ikke minst i saker av så prinsipiell art at man burde vente at høyre uavkortet hadde hevdet individets beskyttelse mot skrittvis sosialisering m. v.

Hvis det hadde vært noe tak i høyrepartiets ledelse, hadde den gjerne gitt velgerne litt opplysning om arbeiderpartiets historie for noen år tilbake i tiden, om mål og midler som partiets ledelse og agitatorer benyttet seg av for å nå sine sosialistiske mål på kortest mulig tid. Om opplysningen ikke gikk så langt bak i tiden som omkring 1920, da en av A-partiets fremtredende talsmenn ble knepet i grenseområdene i Varangerfjorden med russiske rubler (vistnok gullrubler) som skulle anvendes til å finansiere revolusjon med i Norge etter russisk oppskrift, og den røde motorbåt, bemannet med prominente a-partiledere, hvis oppgave det var å oppvige rekruttene på ekserserplassene og belære dem om hvordan de skulle være ulydige mot sitt befal og mot hvem de skulle rette våpnene, så fantes det andre ting av nyere dato å minne velgerne om. F. eks. om: at i 1932 satt moskva-betalte agenter som representanter i Stortinget etc.

I 1939 etter at den europeiske storkrig var brutt ut, erklærte regjeringen Nygaardsvold falsk nøytralitet. Bevis: Altmarkaffæren i Jøsingsfjord forvinteren 1940, og en måneds tid senere traff den norske regjering avtale med vestmaktene, England og Frankrike, om at disse makter uhindret skulle få besette en rekke større byer i Norge sydpå og i nord f. eks. Narvik for å forhindre malmutførsel fra Narvik til Tyskland.

Videre kunne høyre ha forkynt folket — velgerne — at da a-partiregjeringen på denne måte hadde stelt det slik at nærmest hele landet ble okkupert av tyskerne den

9. april 1940, rømte regjeringen noen uker senere til London, hvor den holdt til til krigens slutt, hvorefter den kom tilbake med brask og bram, viftende med et grunnlovstridig lovverk som den kalte landssvikanordningen. Ved hjelp av dette dokument, som også dessverre høyrerepresentantene i sin blåøyede enfoldighet var behjelpelig med å strø sand på, fikk man så det verdenskjente urettsoppgjør, som gjerningsmennene våget å kalle «rettsoppgjøret». At «rettsoppgjøret» eller rettere lovverket tok sikte på kollektive forhåndsdommer, over en del av folket, uten hensyn til skyld etter gjeldende lov, anføket ikke aktørene. L.O. og nærbeslektede sympatisører skulle det selvsagt ikke krummes et hår på. Denne uredelighet, både med hensyn til falsk nøytralitet og urettsoppgjøret har høyre vært med på å akseptere uten faktisk å mukke.

En annen lov som a-partiet disket opp med umiddelbart etter krigens slutt, var den skjerpede prislov. Også den tok sikte på å ramme en bestemt gruppe av den norske befolkning, dog ikke LO's medlemmer eller dermed beslektede. Nei, prisloven tok sikte på å få mest mulig av forretningsfolk og selvstendigdrivende håndverkere etc. til å figurere som lovovtredere. Hva vil man si om at en lovbefalt prisstopp kun skal gjelde for endel av folket, mens den andre delen, såkalte arbeidstakere, skulle ha fritt slag til å forlange — hvilkensomhelst ubegrenset toppris. Også da denne uhyrlighet ble sanksjoner av Stortinget, var ikke mukket å høre fra høyres representanter.

Summa summarum er at høyrepartiet, som så lojalt har vært med på notene, skjønt man skulle ventet noe annet, må antas å ha bidratt til at partiet har tapt enhver aktelse som redelig politisk parti. Hvorfor har høyrepartiet vært så unnfalende i så vidtrekkende spørsmål som iallfall en del av forannevnte? Svaret må ubetinget bli at spesielt da a-partiet fikk vedtatt sitt ulovlige lovverk, landssvikanordningen, uten at høyre løftet en finger mot denne uhyrlighet, solgte partiet sin politiske sjel og moralske kraft. Derfor har a-partiet først og fremst ingen respekt for høyre, og heller ikke velgerne, som dog tross mangeårige forløyenheter ikke er uten en viss teft av den urett og uredelighet høyre har vært arbeiderpartiet behjelpelig med etter krigens.

Ønsker høyrepartiet noensinne å gjenvinne sin respekt, må partiet erkjenne sine politiske synder, be de

som er blitt påført urett om forlatelse, gå i bresjen for å rette på uretten og derved farenset sin sjel.

Nu er det ikke slik å forstå at det kun er høyrepartiet som har vært a-partiets trofaste medhjelpere til å øve urett. Nei, de har faktisk vært like gode de andre opposisjonspartiene også. Men fordi høyre har vært det største opposisjonspartiet, må det bære hovedansvaret i medløperpartienes rekke. Hvis høyre skal ha håp om noensinne å oppnå respekt, må det som første akt fremtvinge gjennom Stortinget at «rettsoppgjøret» tas opp til revisjon og fremmes under en rettergang på grunnlag av den i 1940 eksisterende straffelov. «Landssvikanordningen» må følgelig kastes på søppelhaugen der den hører hjemme, og de som har brukt dette lovverk til å dømme og straffe etter bør settes under tiltale og trekkes til ansvar.

Hvis høyre har manns mot til å foreta sådan operasjon, vil partiet kunne fremtre med en styrke og tillid det ville stå respekt av.

På grunn av høyres — og andre partiers medløperi — og støtte til a-partiet, er vårt land kommet inn i et spindelev i utenrikske anliggender som det nu ikke øyner noen utvei til å komme ut av. Følgelig må man derfor være med på kapprustningen under stadig frykt for neste storkrig. Selv om a-partiet har hovedansvaret for denne status, er høyre medskyldig, fordi det ikke i rett tid motsatte seg a-partiregjeringens falske nøytralitet.

Ikke sjelden kan man høre og se i tale og skrift at nøytralitet ikke er nok for vårt land til å unngå innblanding i en storkrig i Europa. Sådant resonnement holder ikke.

Under ministermøtet i mai i år uttalte statsminister Einar Gerhardsen bl. a. dette: «For erfaring viser at nøytralitet alene ikke nytter».

Hva slags erfaring har statsministeren som grunnlag for denne sin uttalelse? At påstanden er uholdbar kan bevises derved at i mere enn de ethundre år, før arbeiderpartiet fikk regjeringmakten, da vårt land hadde såkalte borgerlige regjeringer, unngikk man å bli dratt med i krigshandlinger nettopp fordi at de forskjellige regjeringer opprettholdt urokkelig — og fast nøytralitet under flere europeiske kriger. Men det er en klar sak at det ikke nytter med falsk svindelnøytralitet av samme slags som Nygaardsvold-regjeringen og dens medløpere praktiserte under siste storkrig. Det må antas at det er denne slags nøytralitet statsminister Gerhardsen siktet til under for-

ELESEUS HEIR, Levanger - TIL MINNE

Så kom da budskapet plutselig og uventet om at også du var gått inn til den siste hvilen, 68 år gammel.

Skjønt helt uventet kom det ikke for den som har møtt deg no og da siste årene. Vi visste jo at du måtte bruke diverse stimulanser for hjertet, om det skulle arbeide noenlunde tilfredsstillende. Du hadde vært for hard med deg selv, mens du var i din manndoms fulle kraft. Så det var ikke å vente, at du skulle bli noen særlig gammel mann.

For du var alt i dine unge år blitt inspirert til å prestere noe utenom det vanlige, koste hva det koste ville.

Der lå ca. 400 mål dyrkingsjord, vesentlig myr, og ventet på «sterke og harde hender» til å ta fatt med nydyrking på fedrenegården Heir, da Eleseus Heir måtte overta ansvaret for gården i ganske ung alder. Det var et hell at det vaks opp fire gutter på gården, og ingen av dem var neppe redd å ta et tak med i arbeidet, for de er alle blitt gårdbrukere, hver på sin kant. Men Eleseus var nok administratoren og den drivende kraft med nydyringsarbeidet.

Det var i årene 1920 utover til 1940 det hardeste dyrkingsarbeidet foregikk. Og det var ikke kommet i gang med noe særlig bidrag fra det offentlige side enno på den tid. Så det var seg selv og

an nevnte tale på ministermøtet. I så fall hadde han rett.

Når vårt land er kommet så langt ut på glattisen i sin utenrikspolitikk, har velgerne seg selv å takke for det. For sent kommer Ola nordmann til å erfare at når han overlater statsledelsen til udueligheten, får han høste som han har sådd, kanskje i nær fremtid nasjonens utsettelse som selvstendig stat.

Ad Terje Vold.

De skal, herr redaktør, ha takk for det kommentar man har kunnet lese i FOLK OG LAND, vedrørende Høyesterettsjustitiarius Terje Vold's uttalelse om «rettsfølelsen» for tiden som bl. a. avspeiler seg i ungdomskriminalitet og resekløshet for lov og rett. På bakgrunn av at Terje Vold har vært tilkjent en god del av æren for «landssvikanordningen», med påfølgende «rettsoppgjør», skulle man rett og slett ikke vente at klage for manglende respekt for lov og rett kom fra denne person. Sådant burde han skjønt på forhånd.

Foranstående er ikke skrevet av politisk interesse fra min side. Til politiker duger

sin egen innsats en måtte lite på, om en skulle nå de mål en hadde satt seg. Og det er fortalt fra den tid Heir var mest opptatt med dyrkingsarbeidet, at han var så ivrig, at han stod om høstkveldene og la igjen stengroft med en petromaxlampe på grøftekantene, for å se å utføre arbeidet.

Det er neppe mange i dag, som med slikt pågangsmot går inn for dyrking av Norges jord. Men så skulle det også vise seg, at det seige pågangsmotet der i gården skulle vise resultater, som det står respekt av. Slik at dyrketjordarealet ble utvidet til de tredobbelte fra 200 mål til 600. Hatten av for den som med ganske bedre hjelpemidler i dag greier å prestere noe lignende.

Men så kom da anerkjennelsen fra det offentlige side også til slutt slik at denne Isak Sellanrå fikk noen høyst fortjente diplomer for vel utført arbeid.

Vi som fikk kjenne deg på nært hold, la merke til at dine tanker var på flukt ut mot det endeløse, og at du tildels kunne forme dine tanker og følelser i en munter form, tildels i lyrisk stil, som lyste opp i tragiske situasjoner, som ingen unngår å komme opp i.

Da okkupasjonen kom i 1940, og de styrende myndigheter hadde vært opptatt et halvt år med å bringe landet og folket inn i krigen «på den rette sida», ante du som mange andre at det var ugler i mosen og gikk inn i Nasjonal Samling. Og da krigen var over kom den virkelig store belønning også for deg, så du fikk vandre i konsentrasjonsleiren noen måneder. Du bar det med tilsynelatende godt humør. Men du fikk sikkert noen sviende sår, som du måtte bære på så lenge livet varte.

Og til slutt en takk for vennlig og gjestfri mottakelse hjemme hos dere på Heir ved flere høve.

Og så for å sitere en annen avskjedshilsen fra svundne dager: «Kvil søtt i di jordseng derute i froi, du veit at vi saknar deg».

Håkon Sprauten.

Jeg ikke, og da det før er så at for mange undermålere som holder seg fremme og er kommet med i landets høyeste styre og stett ved hjelp av en dagspresse som har lørt velgerne bak lyset, forundrer det ikke at man nu er kommet dænnen at de røde venner i øst, som våre statsledere for noen år siden lovpriste, nu er en konstant trykt. Er ikke dette et fullgodt bevis for de herrers statsmennsukløkt?

B. S., fra Nord-Norge.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig
ALEXANDER LANGE**Hyklernes jammerkor**

Det går et ramaskrik over verden — som jo også i og for seg naturlig kan være — i forbindelse med Sovjetsamveldets atombombepøver. USA korsrer seg, England korsrer seg, Frankrike korsrer seg, og alle de andre NATO-land — med Norge aller forrest — korsrer seg over denne røde ugudelighet, dette lumske anslag mot menneskeheten.

Det er sikkert og sant at det er både uhyggelig og be-
drøvelig å se hva verden har utviklet seg til etter at den ved å ofre millioners blod hadde knust det Hitlers Tyskland, som visselig ikke var noen søndagsskole, men som dog bevislig på et meget tidlig tidspunkt av verdenskrigen satte sine forsøk på å fremstille en atombombe. Men det er ikke mulig å la være å tenke på Skriftens ord om splinten i næstens øyne og bjelken i eget øye når en hører all denne hyklerske veilage over den røde ondskap.

For hva er sannheten? Jo, den uomtvistelige, at alle sjefsjamrerne med Gerhardsen og Lange og hele deres ynkelige borgerlige haleheng i spissen selv er de som skal anklages i denne sak.

Det var ikke Sovjetsamveldet, men USA som først laget atombomben. Det var ikke Sovjetsamveldet, men USA som hensynsløst prøvet den dengang — ikke oppe i atmosfæren, men på japanske kvinner og barn. Uten militær grunn, — hvis en da kan snakke om noe slikt i forbindelse med utryddelse av en forsvarsløs sivilbefolkning —, fordi Japan allerede hadde gitt til kjenne at det var modent for en kapitulasjon.

Vi kan ikke minnes at vår gjenopprettede norske regjering dengang jamret over USA's umenneskelige krigføring og over «nærnedfallet» over Japan og hva «fjernnedfall» det måtte komme over verdens ellers. Heller ikke medisinaldirektør Evang sa noe. . .

USA bygget ut dette grufulle mordvåpen og foretok prøver på prøver uten at det reiste seg en protest. Ingen marsjerte og demonstrerte og skrev under opprop dengang.

Her i Norge gjorde vi tvert imot. Vi baserte vår fremtid på det amerikanske mordvåpen. Vi forlot for alvor den nøytralitet vi svek i 1940, og vi gikk i militærallianse med atommakten. Vi hadde ingen fine fornemmelser eller bekymring for menneskeheten dengang, da bare den ene part, hvortil vi selv hørte, hadde atombomben og prøvet den tidt og ofte. For det var jo vår glede og trygghet dette, det var jo lokkematen som fikk oss inn i NATO ved siden av de mange dollars, at våre venner bare kunne trykke på atomknappen og utrydde russere.

De sarte fornemmelsene fikk vi, sammen med den øvrige NAO-verden, først da også russerne utviklet et atomvåpen, da prøvene ikke bare rammet noen gule borte i Stillehavet, men ble ubehagelige for oss selv. For i motsetning til de amerikanske, de engelske og de franske atombombepøver opp gjennom årene fra annen verdenskrigs siste del, er de russiske av en eller annen uforståelig grunn amoraliske og menneskefiendtlige.

Det er sikkerlig ingen i dette land som er større motstandere enn vi både av prøver med atombomber og av selve bruken av slike bomber som krigsvåpen. Vi ser på det som forbrytelser uten sidestykke i verdenshistorien. Derfor har vi da også konsekvent opp gjennom årene krevet at Norge skal gå ut av NATO, dels for at vi kan ha en sjanse til å overleve, og dels fordi vi da ikke gjør oss medansvarlige i de nye krigsforbrytelser som nå begås daglig og som truer hele menneskeheten som sådan, den av amerikanerne oppfunnet og av England, Frankrike og Sovjetsamveldet videreførte bruk av atombomber som krigsvåpen. Men selv om vi har en slik innstilling, og selv om vi synes utvik-

75 år:**Prøst A. E. HEDEM**

Prøst A. E. Hedem, Sarsgate 28, Oslo, fyller 75 år den 7. november.

Siden A. E. Hedem trakk seg tilbake til sitt otium cum dignitate som pensjonert prost — kan vi si at han helt alene startet et privat og personlig juridisk-historisk institutt med den oppgave fritt og uavhengig av de herskende tabuforestillinger å belyse det såkalte rettsoppgjørs forutsetninger og forhold til norsk rett.

Under okkupasjonen hevet den ikke politiserende Hedem sin røst mot tiltak fra okkupasjonsstyret, hva man ikke kan beskyldte mange av de prelater for, som siden ble så kjekke og hatefulle mot NS.

Prøst Hedem har hittil utgitt:

Landsoppgjøret og rettskildene.

Kongens linje, Kirkens konto, Rettens status.

Det norske nøytralitetsbrudd samt Haag og Høyesterett.

Statsmaktenes revolusjonære forhold til Grunnloven.

Historieforklarning og Rettsskandale.

*

Bak disse skrifter ligger de mest nitide granskninger. De er like så lidt som professor Skeles arbeider over disse emner — blitt imøtegått. Utrettelig arbeider prøst Hedem med disse ting. Senest i NATIONEN for 31. okt. 1961, kaster han således lyset over utsagn av professor Frede Castberg. Hedems artikkel handler om «rettsoppgjørets folkerettslige og grunnlovsmessige problemer».

FOLK OG LAND ønsker denne store og uavhengige forsker og kjemper med blanke våpen for rettens og kulturens sak — hell og lykke i fremtiden.

A. L.

Lønn som fortjent

Det er med en viss skadefryd vi leser disse vemodige betraktninger i den negerglade AFTENPOSTEN i forbindelse med Norges forsøk på å få FN's gule og svarte til å ta avstand fra de atomsprenninger som går ut over

lingen er gruffull, så vemmes vi over det bunnløse hykleri hos de nydemokratiske stater.

De har selv satset på atombombekrig og atombombepøver, og alle vet at de ikke ville næret den ringeste betenkning ved å utrydde hele Tyskland med sine atombomber hvis de hadde fått dem ferdig før Tyskland kapitulerte.

Hvortil så jammeren nå? Den som vil være med på leken får smake steken.

Fra andre kilder:**Statsautorisert Nansen**

FARMAND skriver redaksjonelt:

I forbindelse med Nansen-jubileet har avisene bragt melding om at der nå forberedes en norsk film om Nansens liv og virke.

Opplysningen er naturlig nok blitt mottatt med stor interesse. Her har man et stoff som i høyeste grad egner seg for en norsk storfilm. Nansen er verdensberømt, hans liv var fylt av dramatiske, dristige forskningsferder, som både var vitenskapelig banebrytende og idrettslig eventyrlige. Hans innsats som diplomat omkring 1905-begivenhetene er Norgeshistorie, og hans ak-

sjon for flyktninger og organisering av hjelpen til Russland under hungerkatastrofen i 20-årene er verdenshistorie.

Et mektig stoff til en mektig film.

Men det må selvfølgelig være en film som forteller sannheten om Nansen og hans nærmeste medarbeidere. Den bør ikke retusjeres. De opplysninger som Sigurd Evensmo forleden gav til «Aftenposten» om planene, tyder på at en slik sann beretning får man ikke, iallfall så sant SF-mannen Evensmo, og «Arbeiderbladet»s filmanmelder Odd Bang-Hansen, skal lage dreieboken og såsant det statlig-kommunale filmselskap, Norsk Film A.S. skal produsere filmen.

Evensmo opplyser at han allerede hadde vært i kontakt med de russiske ambassadører med forespørsel om de ville samarbeide om den del av opptakene som skal foregå i Russland. Det ville russerne dersom de fikk sensurere manuskriptet og fikk forsikringer om at personen Quisling (der som kjent hjalp Nansen i hjelpearbeidet i Russland) ikke skulle forekomme i filmen.

Evensmo forsikret «Aftenposten» at dette ingen vanskelighet ville volde, for Evensmo hadde overhodet ikke drømt om å ta med Quisling i filmen.

Mer enn hva herr Evensmo selv har meddelt, vet vi vi ikke om manus, men når vi skal si hva vi tror, så har Evensmo heller ikke tenkt å ta med Nansens og Chr. Michelsens medvirkning ved dannelsen av Fedrelandslaget i 1925. Ennvidere vil Nansens forskjellige taler og artikler — hvor hans liberale livssyn er dokumentert — neppe finne veien til den statsautoriserte filmversjon av Nansens biografi.

Endelig: Hva særlig Sigurd Evensmo anbelanger, hadde han Nansen til tema for sin lørdagskronikk 7. okt. Det som lå herr «Orientering»s-redaktøren særlig på sinne ved denne anledning var å tegne et bilde av Nansen som lot formode at hvis Nansen fremdeles hadde levet, ville han hevdet de samme synspunkter som «Sosialistisk folkeparti».

I betraktning av at det er den samme Evensmo som skriver manus for denne Nansen-film — som så skal understøttes av Kirke- og Undervisningsdepartementet og deretter settes ut i livet av statsfilmselskapet — kan vi se frem til en film hvor viktige historiske sannheter blir nektet adgang — selv med Nansen-pass.

Bladpengene for 1962

Så er vi kommet dit igjen at vi ber om innbetaling av bladpengene for 1962. Med dette nummer følger som vanlig på denne tid hvert år en giroblankett. Vær så snild å benytte den snarest mulig — det vil hjelpe oss utrolig meget.

Og så er vi nødt til som vanlig å be alle som overhodet har anledning til det om å gi en liten ekstra støtte i forbindelse med innbetaling av bladpengene. Vi er helt avhengig av ekstra støtte for å kunne holde driften gående uforandret.

På forhånd takk!

Skandinavia:

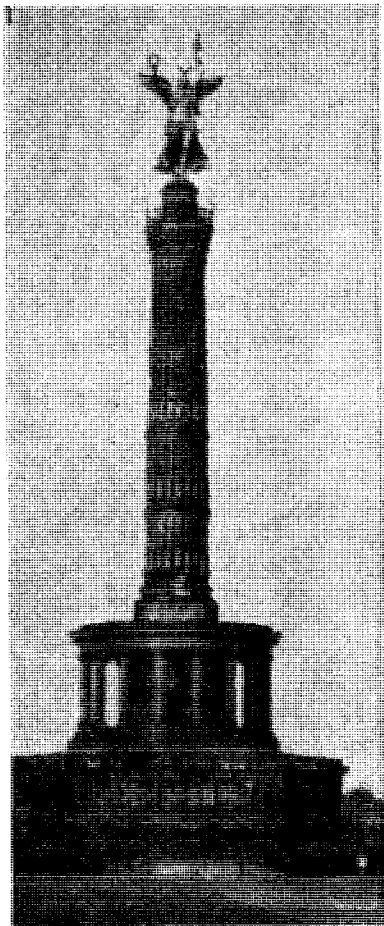
«For en nordmann var det ytterst deprimerende å følge debatten i dag. Ikke et eneste medlem av den afro-asiatiske gruppe, som ofte har protestert mot radioaktivt nedfall fra atomeksplosjoner, stod opp og støttet statssekretær Hans Engen. Norge og andre vestlige stater har ofte talt de unge afrikanske staters sak og f. eks. stemt med dem mot Frankrike da det gjaldt atomeksplosjoner i Sahara. Norge har også støttet afrikanerne i mange andre spørsmål, somme tider med risiko for å skade sine egne handels- og shippinginteresser. Norge hører til de meget få stater i FN som fullt ut oppfyller sine forpliktelser og som strekker seg svært langt for å støtte hjelpeaksjoner til de nye stater. Når Norge selv blir truet av radioaktivt nedfall, er det ikke en eneste afrikaner som viser saken den ringeste interesse».

Vi vet ikke hvilke slutninger AFTENPOSTENS redaksjon og for den saks skyld også landets forvirrede stortingsmenn trekker av dette. Kanskje botemidlet mot denne bokstavelig talt svarte utakknemlighet er mere penger og soldater til «utviklingslandene» og flere fredspriser til kannibalene?

Göran Assar Oredsson:

En veckas vistelse i dagens Berlin Upplevelser och känslor antecknade i dagsboksform

Vi bringer her annen del av Göran Assar Oredssons reiseberetning fra Berlin. Tredje og siste del følger i neste nr.

Siegessäule

II.

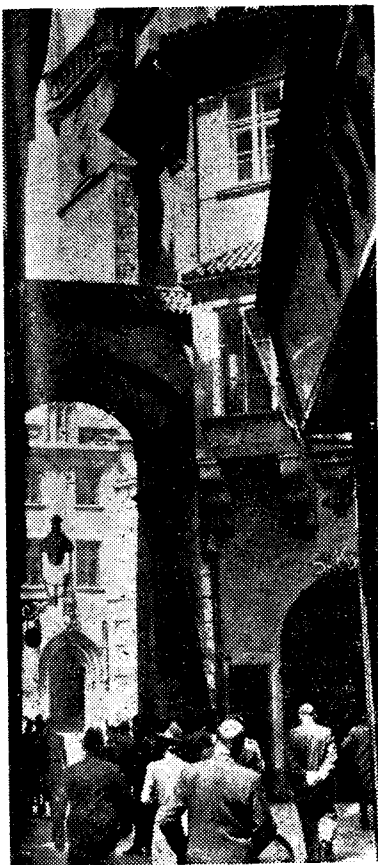
27.8. 1961. Søndag.

Vi bestämde som första mål att besöka Siegessäule (Segerpelaren). Som omtalat, står Siegessäule mitt i den pampiga paradgatan mot Brandenburger Tor. Runt om står statyer bland vilka

man återfinner Bismarck och berömda generaler bland vilka kan nämnas Generalfältsmarskalk Helmuth Graf von Moltke.

Vi klättrade upp för den långa, långa spiraltrappan i Siegessäule. Det trängdes många besökare där denna underbart soliga och vackra augustidag. Vi såg över Berlin, den sargade men ändå så vackra och okuvade staden. Vi såg de breda gatorna med trädplanteringar i mitteln. Planteringarna var så kärleksfullt och de har den bästa praktiska funktion, i det de tager bort avgasosen från motorfordon och dämpar motorbuller. Vi såg åt nord, där skyttade de stora industrianläggningarna, åt öst de urbrända kyrkorna och bostadskvarteren, där röda fanor lyste blodröda mot den blåa himmelen, åt väst med sina parker, villasamhällen och otaliga trädgårdar, åt söder de blänkande sjöarna och mörkgröna tallskogarna. Och rakt nedanför den pampiga paradgatan med lampor från 30-talets storhetstid. Man såg den lilla floden Spree slingra sig som ett silverband, ett blänkande svärd som löftesrikt ville bevisa, att inget skall dela Tyskland! Paris, Rom, Wien osv. besjänges som vackra städer, men säkert är Berlin värd sin lovsång utan ord om tjugotalsförnedringen med allt sitt förfall.

Från Siegessäule gick vi mot Brandenburger Tor. På vägen dit inköpta vi några vykort. Vykorts-

PERSONFORTEGNELSE

En mann som kaller seg *Martin*, en salongkommunist av kjedsomhet, en av regissørene, som i ukervis har forberedt «den spontane revolusjon». Da han imidlertid så revolusjonens sanne ansikt, den grinende grimase, forsøkte han tåpelig å stanse den røde lavine, og ble derfor selvfølgelig en forfulgt i stedet for en forfølger. Han forsøkte å gjøre en byttehandel med sin venn Emil, sjefen for den kommunistiske tsjekkiske spionasjetjeneste. Han tilbød ham en Gestapomann for 100 tyske barns liv. Forretningen mislykkes. På flukten fra Prag forsvinner *Martin* sporløst.

Michaela, en ung pike som blir revet brutalt ut av sin trygghet og sin passivitet av revolusjonen. Hun må overta sin søsters rolle som sekretær for den tyske politipresident, lærer herunder *Martin* å kjenne, og opplever sammen med ham revolusjonens fem dager. Det er en fattigslig, håpløs kjærlighet, som må dø. *Michaela*

försäljaren var väldigt patriotisk och uttryckte med «ord och inga visor» sitt hat över den ryska soldatkyrkogården och segermonumenten bestående av uppstaplade stridsvagnar. Han skulle vara bland de första att slå sönder skrapet då tiden var inne, sade han både högt och tydligt. Tack vare våra presskort fick vi denna gång passera den bevakade bommen nedanför ryssmonumenten och gå fram till Brandenburger Tor till engelska bevakningen omkring 200 m. framför. Vi stod där och stirrade över till Öst-Berlin. Vi släpptes icke igenom. Vi försökte på trenne ställen längs efter gränsen, men Västpolisen sade skarpt ifrån att ingen fick söka ta sig fram till östsidan! Vi ville dock inn till Öst-Berlin och lät oss inte avskräckas. Tyskar är tyskar i öst eller väst och säkert vare sig biter eller äter folkpolisen upp ett par turister menade vi. Men hur komma fram

Forts. side 6

Dødsdans i Prag

En roman om pragerrevolusjonens dager
i 1945

av OLGA BARÉNYI

(Oversatt av ODD MELSOM)

II.

ledsaget *Martin* i hans vogn på flukten og ser hans underlige endeligt, som i virkeligheten ikke var noe endeligt.

Lilly, det åtteårige barnet til en Gestapokommisær, som i begynnelsen av revolusjonen forgiftet seg selv, sin hustru og sine fire andre barn. *Lilly* beholder livet fordi hun ikke var hjemme. Hun driver om på gatene og fryder seg over tsjekkernes «folkefest». For tsjekkerne skulle krigens slutt virkelig bli en stor nasjonal fest, og var det også til pragerkringkasteren begynte å hetse og forvandle festen til mord og drap. *Lilly* lærer *Martin* å kjenne da han som ansatt i et begravningsbyrå — de tyske myndigheter har ennå makten i sin hånd — kom for å hente de seks forgiftede. En motstandsgruppe ville drepe *Lilly* også, for at hun ikke skulle forråde dem, men *Martin* gjemmer henne på et sted hvor ingen ville søke henne — i det jødiske gravkammer.

Nina, *Martin*'s hustru. En russisk emigrant, dukkeaktig vakker, overfladisk, forvent og lunefull, forelsket bare i seg selv og i sin manns penger. På revolusjonens første dag får hun et barn. Mens spebarna til de tyske mødre blir revet ut av armene på dem og drept, ligger *Nina* på et luksus-sanatorium og gleder seg over sine «russiske brødre». Det kommer til strid mellom henne og hennes mann og til slutt til helt brudd, da hun krever at en høysvanger tysk kvinne, som likeledes befin-

ner seg i sanatoriet, skal arresteres og ombringes. Det er *Nina* som senere av hevn og skinnsyke forråder *Martin*.

Elvira Blümelein, en stenrik jødinne, som kort før revolusjonen flyktet fra ghettoen i Theresienstadt, bare for å erfare at hun kom fra ett helvete til et annet enda verre. Revolusjonen eter ikke bare tyskerne, også de tyske jøder blir slukt av den. Hennes forlovede, en sakfører fra Prag, som samarbeidet med tyskerne under krigen, forvandler seg før revolusjonen til en fyrig tsjekkisk nasjonalist og lar *Elvira* arrestere. Fru Blümelein ser de utrolige grusomheter i politipresidiet i Prag, hun blir sperret inne sammen med en flokk siggynerinner, som likeledes gjelder for «folkefiender», hun flykter, blir arrestert nok en gang og internert i en kino, i hennes egen kino. Da hun befinner seg i største fare treffer hun *Martin*.

Helena Raumann, den tyske politipresidents første sekretær, *Michaelis* eldre, billedskjønne søster. Raffinert og samvittighetsløst mestrer hun enhver situasjon. Kort før revolusjonen begynner hun å samarbeide med en tsjekkisk motstandsgruppe og forpurrorer i oppdrag for disse tsjekkere politipresidentens hensikt å komme til forståelse med de anstendige tsjekkere og på den måte kvele revolusjonen. Hun blir tilslutt selv forrådt av tsjekkerne til tsjekkerne, men redder seg ved at

(Forts. side 6)

Churchill 1941: «Vi skall på allt sätt hjälpa vår sovjetallierade!» Engelska soldater patrullerar framför ryska soldatkyrkogården 1961. Vill de, männe bli påminnade om Churchills ord?

Vera samtalar med en strong väst polis, men inte hellre han ville släppa oss över till öst.

En artikkelserie av Alexander Lange:

Dramaet på Syrebekkestøylen i Rauland Feilaktige dommer for «drap» som må revideres

Sogneprest Odd Godal til J. Lognvik: «Hadde det vært min bror og jeg hadde vært i ditt sted, hadde jeg gjort likedan».

Fra lagmannsretten, fra venstre h.r. advokat C. A. Torstensen, brødrene Johans og Torgeir Lognvik. Tegnet etter et dårlig reproduisert avisbilde av Henry R. Hagerup.

II.

Dramaet på Syrebekkestøylen er som skåret ut av Njåls saga. — Saken reiser spørsmålet om Norge lengre har en fast tømret rettsorden. Om loven er lik for alle. Altså om «likt brott skal likt bøtast», eller om det gjennom norske domstoler etter mai 1945 er slått fast at en handlings rettmessighet, eller rettsstridighet og dermed ulovlighet i det vesentlige avhenger av hvem det er som begår vedkommende i loven beskrevne handling (eller undlatelse).

Skal man dømme etter visse dommer synes det å være skjedd en underminering av rettens fundament og en utglidning fra den innenatlesning i lovbudet og den upartiske prøvelse av sakens bevisligheter som våre store lovkyndige Bernhard Getz, lagmann Thinn og Jon Skeie lærte var nødvendig.

Vi er ute i en forakt for lov og rett, som vi nu kan iakttå på alle kanter og som en ennu farligere for et folks eksistens, enn endog mangelen på et dusin atom-bomber. Forstår man ikke at det er ikke nødvendig for en agressor å bruke mitraljøser og bomber mot et samfunn som det norske, dersom vår indre redelighet, lydighet mot rettsordenens fundament er gått i fløyten. Et slikt samfunn er heller ikke verdt et forsvar.

Et praktisk eksempel: I et svært og villedende referat fra saken i V.G. for 19.9.47, skriver Oskar Hasselknippe, som siden avanserte til red.: «Denne saken er et nytt eksempel på hvordan vår hederskronede borgerlige straffelov fra 1902 skal bedømme en krigssituasjon som den ikke har forutsett».

Hvis dette ikke hadde vært utslag av en fundamental

Averter i «Folk og Land»

og rettslig begrepsforvirring, men vært riktig — da burde saken vært avvist av retten! Det er imidlertid absolutt intet i dramaet på Syrebekkestøylen som ikke er forutsett av straffeloven! Sett fra offerets stude handler det seg her om bortførelse av lensmann som er i lovlig funksjon. For Johans Lognvik, hvis varselrop ikke besvares, fortøner de seg som totalt ukjente. Om noen kan oppfatte illegaliteten i Raulandsheiene på det daværende som krig, mener jeg med forsvareren, advokat C. A. Torstensen, at saken kan avgjøres på bestemmelsen om nødverge, som er definert i str.l. av 1902. Enhver der som representant for en fiende av okkupasjonsmakten illegalt og fordulgt og med vold opptrer på okkupert og militært kapitulert område, må etter mitt skjønn ta skade for «Hiemgield». Men dette siste synspunkt antas ikke å være nødvendig å anvende i Lognviksaken, grunnet dennes særlige omstendigheter. Lognviksaken som jeg — etter evne — ga konturene av i siste nummer av FOLK OG LAND ble — såvidt jeg

Slik så professor Tronstad ut i uniform, men i Syrebekkestøylen var han en ukjent, illegal sabotør, iført hvit forsvinningsdrakt. Johans Lognvik visste ikke hvem han var og overmannet ham i ærlig kamp for å befri sin bror.

kan se den — en neglisjering av fundamentale bud i vår rettsorden. Man la også denne saken ned på det politiske plan. Da var dommen avsagt på forhånd. Symptomatisk for den rådende stemning, som eksisterte i trygt ly av den skapte fundamentale begrepsforvirring er «Verdens Gangs» reportasje «fra vår utsendte medarbeider» Oskar Hasselknippe 19. september 1947.

Som krones med denne overskrift på første side over 3 spalter:

«Halvgal Raulands-bonde skjøt professor Tronstad og sersjant Syverstad. Blir han frifunnet hvis han handlet i selvforsvar mot norske soldater? Eiendommelig lagmannsrett i middelalderke omgivelser».

Nu må jo alle se med forståelse på reporterens karrerebefordrende oppfatning av soldaterbegrepet på okkupert territorium! Det var jo han som med tomme høye bokstaver skrev at «de var soldater» om to rettslige kjelenedegger, d.v.s. de to herrer i det under okkupasjonen fullkommen tåkede begrep gjemmemfronten som hadde påtatt seg å lose et jødisk ektepar Feldmann i sikkerhet over til Sverige, og under påberopelse av en nødsituasjon som ikke inntraff — med kaldt blod slo ekteparet ihjel, tok verdier, og senket likene i Skrikerudtjernet. De ble frifunnet i Eidsivating! Fordi de var soldater?

*

Da Lognviksaken utvilsomt ble bedømt politisk, ble sakens kjerne borte i begrepsforvirring. Det er nemlig i dette evige, menneskelige drama som handler om nødvergerett, brorskjærighet, slektsamhold i liv og død, frihets- og selvoppholdelsesrett, ikke nødvendig å komme inn på hvorvidt handlingsmannen, den 48 årige Johans Lognvik i Syrebekkestøylens skumring hadde røntgenøyne og kunne skjelne stjerner og britiske bånd under de hvite forsvinningsdrakter på to menn som for ham var fullkommen ukjente. Han hadde fulgt skisporene fra lensmannsgården til støylen. Han visste at her var hans bror, Torgeir, og at han var i dødelig fare, en kort tid i forveien var lensmannen truet på livet. Dessuten hadde lensmann Lognvik sagt om morgenen til sin hustru da han dro ved halv

(Forts. side 7)

Den hvite rases selvutslettelse

Mens den flommer over av omsorg for de fargede

Over hele verden reiser de fargede seg mot den hvite rase. Dels av en våknende trang til selv å bestemme over eget folk og eget territorium, dels av trang til gjengjeldelse for årtier utbytning og undertrykkelse. De har sikkert meget å hevne. Men også endel å takke for. Og det er, som ellers i verden, lettere å glemme. Det kan lett føles som belastning, noe som i neste omgang skaper mindreverdighetskomplekser, ja hat.

Etter en tusenårig dvale, ser vi at fargede over hele verden våkner til nasjonal bevissthet. Og i denne oppvåkningen ligger hatet til den «hvite herskerrase» latent etter århundrer hvitt herredømme.

I Asia er MAOs' 600 millioner gule på marsj. Om ikke lenge skal tallet være øket til

1000 millioner, lover MAO. En milliard asiater, fiendtlig innstillet mot den hvite rase med Drang nach Westen, med krav om mere Lebensraum.

Afrika's mørkhudede millionmasser der menneskeeteri og den svarteste magi fremdeles hører med til dagens orden selv innen de mest fremmelige stater, — er på marsj.

Og allikevel ser vi at der i Vesten drives en rent ut hysterisk forherligelse av de fargede, som er blitt gjenstand for en omsorg uten like i Vestens historie, en slags veldedighet som bare kan stimulere et mindreverdighetskompleks, som i neste omgang vil følges av hat.

*

På det nordamerikanske kontinent, nærmere bestemt USA, ser man allerede konturene av den fryktelige nemesis som neger-slaveriet har skapt grobunn for. Et voksende hat til de hvite, stimulert av det stadig mere aktive kommunist-infiserte NAACP, National Association for Advancement of Colored People, stiftet av to ikke-negre, en amerikansk og en jødisk kommunist. En organisasjon som driver en voldsom hets mot de hvite i USA, og målet er: en kommunistisk negerrepublikk. Og det legges ikke skjul på dette mål.

I staten Washington — der negrene inspirert av NAACP strømmet fra Sørstatene — vil om ikke lenge de hvite være i minoritet. Takket være de gjennomtrufede og meningsløse barnebidrag kan en negerkvinne produsere negerbarn på løpende bånd, i og utenfor ekteskap stimulert av NAACP's propaganda. (Det mer innskytes at mange negre, kanskje flertallet, tar av-

(Forts. side 7)

Sabotør i høyfjellet rapporterer til sabotørorganisasjonen SOE (Special Operations Executive). En slik jobb hadde Einor Skinnarland. Rebus: H v o r e r u n i f o r m o g i n s i g n i e r ?

En veckas vistelse i dagens Berlin

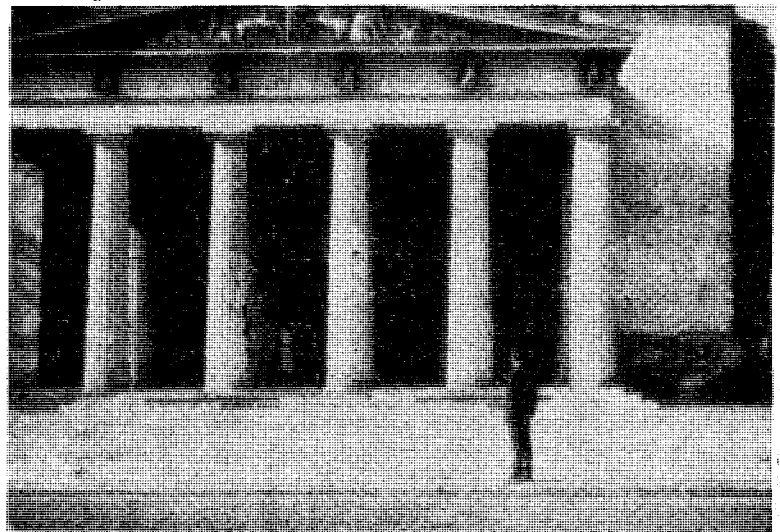

Engelsk militærpolis ved Brandenburger Tor.

(Forts. fra side 4)

till en folkpolis? Vi kom till lösningen. De s.k. S-bahntågen äges av östtyska regimen, medan tunnelkanan är västs. Båda tågen går in i Öst respektive Västberlin. Vi uppsökte alltså en S-bahn-anhalt och fick lösa biljett till Friederich-strasse. Friederich-strasse ligger i Östberlin. Vi åkte iväg och efter ca. 5 min. resa var vi framme vid Friederich-strasse. Där vimlade det av svartuniformerade folkpoliser. Vid varje trappnedgång — som oppgång stod två folkpoliser och kontrollerade passen. Det var övervägande unga pojkar i 18 — 22 årsåldern. Deras uppträdande var mycket artigt och korrekt. De sågo mycket inngående på mitt solhjulsmärke i kavajslaget, dessutom har jag en klackring med hakkors på fingret, vilken de också tydligt såg vid passontrollen. Men det visades ingen sura miner — tvärt om! passkontrollen. Men det visades oskjutna och outfrågade var vi i Östberlin.

Gatorna i Östberlin var mycket folktomma, de människor vi mötte var välklädda men allvarliga i ansiktsuttrycken. Vi begav oss till Stalinallé. De hus som höll på att byggas var vackra, likeså de som byggts för något år sedan. Gatan var bred och syntes oss något kal och stenøkenlik. De först uppbyggda husen hade rysk stil och passade absolut inte i stadsbilden. Den sortens hus panikbyggdes efter kriget, men som väl är blev det ingen fortsättning i samma stil. Så tog vi oss fram till Brandenburger Tor.

Ehrenhalle i Berlin 1961.

Denna gång från östsidan. Här stod tyskar och stirrade västeråt med vemod i blicken. Jag gick fram till två folkarmister, som beväpnade med kpist av rysk modell, bevakade vad som försiggick. Det var unga pojkar. Jag frågade om jag fick fotografera Brandenburger Tor. Gärna det, sade de, men därifrån sade de och pekade ut en plats 25 meter vid deras sida. Jag tog två bilder.

Nästa plats vi begav oss till var Ehrenhalle. Förut hyllningsmonument till Den Okände Soldatens grav med hedersvakt och en ständigt brinnande eld och besöktes minsk två ggr om året av Adolf Hitler. Men nu stod der ingen hedersvakt och ingen låga brann. Det låg en vissnad krans från någon kommunistorganisation och på väggen stod «Till facismens offer». Det kändes som en gravskändning att se detta. När det mörknat framåt kvällen, gick vi åter dit. Ett galler hindrade då inträde, men en utsträckt högerarm kunde galleriet inte hindra. Jag sträckte sålunda armen genom galleret och svor en tyst trohetsed om fortsatt kamp mot sionism och bolsjevism.

Vi beskådade den tyska Stadsoperan. Till vår glädje såg vi den vara restaurerad till sitt förutvarande utseende. Där bjudes växlande program både klassiskt och konstnärligt. I motsats till den amerikanska smörjan som mestadels bjuds i Västberlin.

Både Ehrenhalle och Stadsoperan ligga vid Unter den Linden.

Nu kände vi oss hungriga och uppsökte en närbelägen restau-

rant. Innan vi fick något serverat fick vi visa en Devisen-Schein, att pengarna var växlade i Östberlin eller på «Sassnitz». I detta fall måste vi visa förståelse. Den östtyska marken kan nämligen köpas i Västberlin mycket billigt, för 20 västmark får man 100 östmark. I Västberlin kan man inte handla för östmarken. Följden har blivit att västberlinarna växlat till sig stmark billigt samt farit ill Östberlin och handlat. När en staccars östtysk velat handla för sina mark i Västberlin har det inte gått. Så säkert påtvingade västberlinerna delvis östregimen de drastiska åtgärder som kom. När västberlinarna kunde köpa fullt upp med varar i Östberlin mycket billigare genom växlingsmetoden än östtyskarna själva.

Vi såg faktisk med andra ögon på de tappra tyskar som stannat i Östberlin, för att under en tyrannisk och dåraktig regim, modigt söka bygga upp sin stad och kämpa, än de tyskar som i det övermåttade Västberlin bar plakat på magen med uppmaning om bojkott av S-bahn etc. Till några av dessa plakatbärare ropade Vera efter vår återkomst till Västberlin: «Vi är alla tyskar, ett folk!» De tyktes märkbart besvärade av de orden.

Maten på restaurangen smakade mycket bra. Här och var satt officerare ur folkarmén och så civila. Alla talade lågmält och det kändes klart att livet inte var som det skulle en sådan här vacker och solig augustidag 1961. Vi såg inget rullande pansar eller stridsutrustade truppflyttningar i Östberlin. Endast såg vi vid Friedrichstrasse en rad av omkring 15 stridsvagnar omgärdade av folkarmister och beklädda med fanor och blommar. Det verkade mera som lekplats åt FDJ — «Fria tyska ungdomen», än stridsuppådd.

Tillbakafärden till Västberlin gick lika smärtfritt som när vi kom.

Vi hade inte vilat många timmar på pensionatet, förrän vi väcktes av skott på skott. Jag tyckte mig genast kunna avgöra, att det var pansarskott österifrån. Vera och jag sprang om varandra på rummen. Skynda dig med kameran skrek Vera och skynda dig ut, det här blir reportage, tänkte vi. Men vi blev ganska «slokörade», ty utkomna fick vi inte se vara sig pansarbilar eller soldater, utan ett vackert fyrverkeri spelade över Berlin denna söndagskväll. Vi ansåg snart nog det också var bättre, än om kulor visslat runt öronen.

I inledningen till denna rese-schildring nämnde jag, att Vera är född och uppväxt i Berlin och inte återsett sin stad sedan 1945. Denna dag ägnade vi mestadels åt att återuppleva Veras barn-domsminnen. Ja, det var minnen, minnen och åter minnen så här 16 år efter kriget. Vi åkte till hennes barndoms gata Markelstrasse i Steglitz. Vi uppsökte hennes gamla skola och gick tillsammans genom korridorerna, tittade in i au-

Dødsdans i Prag - -

(Forts. fra side 4)

hun med Martin som mellommann gjør bekjentskap med sjefen for den tsjekkiske kommunistiske spionasjetjeneste. Det hender ikke Helena noe, kvinner som henne kan revolusjonen alltid bruke.

Emil, sjefen for den tsjekkiske kommunistiske spionasjeorganisasjon, tidligere en fattig grønnsahandler, nu Prags herre. Ikke akkurat ond, men med en hjerne som bare har marxistiske og stalinistiske hjul, hvis enstonige surring overdøver hjertets stemme. En venn av Martin gjennom mange år, en virkelig venn til og med, men oppdager plutselig hos Martin en utilgivelig feil. Hans «sentimentalitet», hans medlidenhet med de vergeløse tyske kvinner og barn. Det kan partiet ikke tilgi, sentimentalitet er en passert kapitalistisk følelse.

Marta Konrad, en ung tsjekkerinne, som skulle gifte seg 5. mai, på pragerrevolusjonens første dag. Da revolusjonen brølede krevet blod, flyktet tyske kvinner og barn inn i Antoniuskirken, hvor Marta ventet på sin brudgom, en tsjekkisk offiser. En gammel tsjekkisk prest, som med gevær i hånden ber rosenkransen sammen med de forfulgte, var besluttet på å forsvare de tyske kvinner og barn med våpen. Martas brudgom hentet imens tyske panservogner, og soldatene ville ta med barn og kvinner, de var selv på flukt. Men over alt var det allerede barrikader, og panservognene måtte snu. Martas brudgom blir for dette «forræderi» mot det tsjekkiske folk» skutt på stedet. Marta får et hakekors tegnet på ryggen. Tegnet blir brent inn med et glødende jern, og tilskuerne brøler av latter. Marta mister det siste hun hadde igjen, forstanden, og flakker uten mål omkring i Prag. Også for henne betyr møtet med Martin en vending.

Jan Konrad, en niårig gutt, Martas bror, går som vanlig til skolen på revolusjonens første dag, og aner ikke at han ikke mer skal komme hjem. Da han skal gå til søsterens bryllup, er broene over Moldau allerede besatt av de revolusjonære. Søsterens bolig er plyndret. Marta blir ettersøkt som folkefiende. Den første natt tilbringer han i en tunnel, hvor også Lilly har skjult seg for skytingen og de myrdende revolusjonsgardister. De to barns opplevelser blir skildret sett fra hver enkelt synspunkt. Alle klokken ringte da det tyvende århundre ble døpt barnas århundre. Under pragerrevolusjonen flakket tusener av tyske og tsjekkiske barn omkring mens de fortvilet lette etter sine myrdede eller arresterte foreldre, og mange av dem ble skutt ned av gardistene bare for spøk.

Rosita Bella, en italiensk sirkusartist, en av Martins tallrike kjærester. Da den opphissede pøbel overfaller sirkuset på Prager Sommerberg og hensynsløst piner alt, polakker, ungare, engelskmenn, franskmenn, tsjekkere og tyskere — noen blir også drept — forsvarer Rosita sirkusdyrene med sin fars revolver. På revolusjonens siste dag ligger foran Theynkirken ved Altstädter Ring en blodig, nedtrampet bylt, som for kort tid siden var Rosita Bella. Artisten begikk selvmord. Hun sprang fra Theynkirkens tårn da hun hadde skutt sin siste patron.

Richard, en rettskaffen tsjekker, ansatt ved byens begravellesbyrå. Først begeistret kommunist, senere en skuffet flyktning. Også han kjemper modig mot revolusjonen og forsøker å redde det som reddes kan i denne storm.

Men alle samme levet — eller lever fremdeles i dag, og deres skjebne under pragerrevolusjonen er ikke funnet opp. Slik var de, slik er de. (Fortsettes).

lan og ut på skolegården. Vi besøkte hennes barndoms kvarter, huset «overlevde» bombingarna. Vera pekade ut källaren, där hun suttit så mange bomknätter och vi uppsökte hemlägenhetens dörr vars handtag och brevlåda i mässning Veva berättade, att hon så många gånger putsat blänkande fint. Grannfrun hörda våra röster

och blev vel nyficken på språket för hon öppnade dörren. Vera berättade vem hon var. «Är det Vera», utropade tanten, «kom in, kom in». Vi steg in, och under en timmas tid fick Vera berättat för tanten om Sverige, om mor och far. Ja det var ett överväldigande återseende.

(Fortsettes)

Vi begav oss till Stalinallé — gatan som synes ganske folktom.

DRAMAET PÅ -

(Forts. fra s. 5)

syv-ottetiden at han skulle komme hjem om 1½ time og ta fjøsstellet, så hun kunne slippe.

*

Leseren må holde seg for øye at det var bare tre menn som kan vite hva som foregikk under skytningen på støylen: Brødrene Lognvik og Jon Landsverk.

Aktor, advokat Frøstrup gjør saken lett: Han avviser brødrenes forklaringer og bygger opp teorier om det som har foregått til utbygning av partifellene Landsverks og Einar Skinnarlands forklaringer. Skinnarland, som ydermere er svoger til den falne G. Syverstad, var ikke tilstede under kampen.

Det som ble sakens pinefulle kors fremstiller aktor slik: «En av de drepte var en av vårt lands fremste menn, som ble skutt sammen med sin usvikelige venn. På den annen side skjedde begivenhetene under usedvanlige og særegne forhold, og det vil bli vanskelig å kunne påvise, hvordan det hele er foregått». (Uthevet her).

Hvordan da aktor kunne fylle lovens krav til påtalemyndighetens bevisbyrde — forstår ikke jeg. Men når nøden er størst er hjelpen nærmest: (Fra stenografisk referat): «Aktor: Hvis man legger Skinnarlands forklaring til grunn, og etter hva politimester Owe kunne fortelle (nu politifullmektig Christian Owe, Oslo), er det ingen grunn til å tvile på at hans forklaring er riktig — (Uthevet her), så fant man (hvem man? A. L.'s bemerkning) Syverstads revolver i bukselommen innenfor forsvinningsdrakten. Man (?) undersøkte dette våpen og fant at det ikke var skudd i løpet. Derimot manglet der et skudd i magasinet, men det var det varselsskuddet som Syverstad hadde skutt tidligere på dagen. Dersom det hadde vært skutt med Syverstads revolver, måtte der ha vært skudd i løpet, og det var der ikke».

På slikt nonsens, angivelig stammende fra herr sabotør Einar Skinnarland, er altså beviset for at Syverstad ikke har skutt i støylen bygget opp! Aktor sier revolver, men Skinnarland forklarer for politiet at Syverstad hadde en Colt pistol kaliber 32. Hadde Syverstad skutt varselsskudd tidligere på dagen, og det hadde han, kanskje to, da hadde det i kraft av pistolens rekyl blitt bragt ny patron i kammeret, hvis den da ikke hadde forkilet seg. Men man kan stole på at Syverstad hadde ladet pistolen under bevoktningen av en så livskraftig og uforferdet mann

som lensmann Lognvik! At man, d. v. s. Skinnarland ikke fant Syverstads pistol ved liket beviser aldeles ikke at denne ikke har skutt. Forholdet er mystisk og meget mistenkelig! Er det noen- som helst reell grunn til å neglisjere brødrene Lognviks forklaringer til fordel for Einar Skinnarlands forklaring som på flere punkter er uriktig, og på dette punkt ikke bærer sannsynlighetspreg.

Etter kampen kom jo de fallnes medsammensvorne, sabotøren Einar Skinnarland til Syrebekkestøylen og hadde anledning til å arrangere alt. Han beretter at Syverstad pustet ennu en stund...

*

Praktisk talt samtlige vitner samstemmer i gode prov om Johans Lognviks karakter, intelligens og gode omdømme. Dessuten skildres han som en god nabo og et godt menneske med utpregget ættefølelse, derfor hadde visse, kanskje ikke minst den skyldige, fryktet at Johans ville hevne den upåtalte, opprørende nedskyting av hans 79 årige far, da denne arbeidet på åkeren den 9. mai 1945, mens gjemmesfronten, uten arrestordre, kastet seg over Johans.

*

Da sogneprest Odd Godal blir avhørt i lagmannsretten forekommer følgende replikkveksel:

«Johans Lognvik: Husker presten at han sa til meg en gang at hvis det hadde vært min bror og jeg hadde vært i ditt sted, så hadde jeg gjort likedan?»

Vitnet: Det sa jeg for å berolige din egen samvittighet og for å si deg at jeg tvilte ikke på dine motiver. Jeg visste at du gjorde det for å redde din bror. Selv hadde jeg nok aldri våget å gjøre noe slikt. Jeg hadde ikke hatt mot til det».

(Beretningen fortsetter).

Syrebekkestøylen i Rauland, 15.10.1961.

Alexander Lange.

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 43 33

ANNELISE PAROW TANNINNSÆTNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - v. Lademoen kirke - Voldsminde

Tannlege MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsv. 5, Ø. Ullern
Telefon 56 61 29 - Oslo

Den hvite -

(Forts. fra side 5)

stand fra NAACP's konsekvente stimulering av hat til de hvite).

I det europeiske kjerneland Tyskland, for ikke lenge siden Europas og den hvite rases sterkeste bolverk mot en asiatiske inntrengen i vår verdensdel — er der i den vestlige halvpart av det splittede tyske rike i dag en lov mot rasediskriminering. En lov som i praksis betyr at en jøde ustraffet kan skjelle ut en tysker og kalle ham «din forbannede tysker». Men om en tysker sier «din forbannede jøde», er det rasediskriminering og som sådan straffbart.

Halve Europa er allerede innlemmet i det sovjet-asiatiske velde, og der kan man ustraffet diskriminere landenes rettmessige borgere.

Og så ser man da det resterende hvite Europa svulme av bekymring og omsorg — ikke for de ulykkelige frendefolk i øst, men for de fargede i Afrikas jungel.

Og i Sør-Afrika-Sambandet.

Et område som var praktisk talt mennesketomt — med et fåtall av busknegre og hottentotter, da boerne i sin tid kom der og begynte sin sivilisatoriske virksomhet i jungelen, som ble ryddet, dyrket og har skapt muligheter, ikke bare for de hvite ur-innvånere, men også for den veldige tilstrømming av fargede, som vandret inn nordfra for å nyte godt av de hvites koloniasatoriske dyktighet og oppdrift.

Når boerne finner det mest hensiktsmessig — for å unngå bastardisering av begge raser — at hvite og fargede til en viss grad er adskilt, boernes Apartheid-system, så svulmer Vestens hvite av omsorg for de — fargede, og hetsen mot Sør-Afrika-Sambandet går som en los over Vesten, mot den arbeidsomme og velstyrte boerstat.

*

Når det gjelder Kongo finner man den samme partiskhet. Vestens «hvite» presse var straks rede til å kaste all skyld for det oppståtte kaos på belgierne, ikke for at de ble der og «utbyttet» landet, men for at de gav Kongo sin frihet.

Samtidig er der en skrikende stillhet om barbariske grusomheter som de innfødte praktiserer overfor de hvite i Kongo.

La oss ta et enkelt lite eksempel: den irske FN soldat som ble tatt til fange, hakket opp i småbiter (om han ble drept før dette skjedde vites ikke) og kokt til medisintil bruk for de innfødte medisinnmenn. Menneskeeteri forekommer fremdeles.

Ikke et vondt ord om dem som kommanderer Vestens ungdom ut i en afrikansk borgerkrig, og utsetter den

SOVJET BEFESTER GRENSEN -

(Forts. fra s. 1)

mongolske folkerepublikk, hvor USA nå har innrettet en lyttepost i form av en ambassade, har under jubileumsfestlighetene representanter for østblokken sammen med sjefideologen Suslov rådslått om hvilken politikk en skulle slå inn på likeoverfor Mao tse-Tungs aspirasjoner. Er befestelsen av den sibiriske grense av frykt for en gul invasjon svaret?

Invasjonen har allerede begynt.

Den legale og illegale innvandring av sultende kinesere fra det indre til det ytre Mongoli og derfra til Sibir, har allerede begynt: Uke etter uke strømmer titusener ut av det gule kjemperike som er rystet av katastrofer på jakt etter mat i det sibiriske rum. Vil Kina, drevet av befolkningsbølgen, ennu i vårt århundre bryte opp mot Sibir og Vest-Europa med en milliard mennesker for å søke nytt livsrum? Det indiske parlamentsmedlem Japal Singh erklærte under et besøk i USA at Røde-Kina med tiden ville «sluke» Sovjetsamveldet.

for den mest barbariske — og folkerettsstridige krigføring.

Der synes å være en slags stilltiende overenskomst innen Vestens presse om at kritikk av de fargede må unngås, at all hets må rettes mot de hvite, i dette tilfelle belgierne.

Om kongolesiske heksedoktorers rituelle drap for å skaffe seg menneskekjøtt og menneskeblod til sin «legevirkosomhet», hører man praktisk talt intet. Heller ikke om at ritualmordernes besynderlige «medisiner», som f. eks. en blanding av løvefett, krokodilleblod, slangegift, villkatklør og — menneskelig hjernemasse. Heller ikke om at man på Elfenbenskysten, få mil utenfor den store moderne metropol Abidjan regelmessig dreper barn og kaster dem i sjøen ved begynnelsen av fiskesongsen, for å sikre seg en god fangst. I det relativt opplyste Nigeria forsvant for et par år siden 200 barn, som antas å være fallt i hendene på «medisin»-mennene.

*

Å vise forståelse overfor tilbakkeliggende folkeslag som streber henimot siviliserte tilstander kan enhver respektere, men å sende Vestens ungdom ut i en borgerkrig mellom folkeslag som ennå befinner seg på barbarstadiet, burde ansees som kriminelt.

Et FN som setter denslags i scene burde i det minste være modent for en radikal omorganisering. **Sentinel**

Kuppforsøk i Bulgaria.

I Bulgaria, det eneste øst-blokkland som — med like slett resultat — har etterapet de kinesiske folkekom-muner, kom det i mars i år til et opprørsforsøk, bak hvilket stod Tito. Målet var: styrtelse av parti- og statsledelsen i Sofia, uttreden av Warszawa-pakten, radikal endring i den økonomiske struktur, likvidering av det kommunistiske diktatur. Fri valg, tillatelse av opposisjonspartier, privatkapitalisme (med unntagelse av visse nøkkelindustrier) var de videre mål. Tito hadde tilsagt det nye regime full økonomisk, politisk og til og med militær understøttelse.

Bærende krefter i opprøret var hæren og spesielt garnisonen i Sofia. Alle kommanderende generaler var innviet og hadde tilsagt sin medvirken. Panservogner og infanteri skulle besette alle strategisk viktige punkter i hovedstaden. Partilederne og regjeringsmedlemmene skulle erklæres for avsatt og arresteres. General Georgieff — en tidligere partisanfører — skulle med sydarmeen overta makten i Syd-Bulgaria, mens garnisonsjefen var klar til å slå til i nord. Også ministerpresident Yugoff var rede til å slutte seg til hvis kuppet lykkedes. Men Yugoff forrødte i siste minutt de sammensvorne, og statssikkerhetstjenesten grep inn. Alle partifunksjonærer som hadde deltatt ble arrestert og over 6000 offiserer ble utstøtt av hæren. I første divisjon (Sofia) ble hele offiserskorpset ned til løytnant skiftet ut.

Europa vinner terreng.

Man bør ikke overvurdere Albanias betydning for Peking og heller ikke undervurdere tapet av Albania for Moskva. Mellom Peking og Moskva har Tito påny begynt sitt store Balkanspill. Albania har alltid vært en operettestat: i 1913 ble en sirkusklovn fra Hamburg ved en feiltagelse kronet til konge i fem dager. Man hadde forvekslet ham med en ottomansk prins. Forveksler man i «ørnesønnene»s land i dag høyre med venstre? Bulgaria hadde forskrevet seg til den kinesiske kommunisme, helt til oppstanden i hæren forsøkte å bryte det kommunistiske åk. Vil Albania også gå denne vei en dag? Moskva befester sin sibiriske grense mot Peking, som også forsøker å øke sin makt i Europa. Det er imidlertid ingen garanti for at ikke også Albania sammen med Bulgaria, Romania, Ungarn en vakker dag opplever en masseoppstand mot kommunismen, noe som ikke bare Tito ville profitere av.

Slik begynte Nansen -

(Forts. fra side 1)

«Hvor er Arrajum?»

«Skutt!» var svaret.

Det var oppstått en liten misforståelse i anledning min ankomst. Myndighetene trodde det var Nansen som kom, så de hadde arrangert en liten festaften. Og den fikk altså jeg nyte gleden av. Det ble traktert med kjøttkaker som hadde en liten «tanke», dessuten det svarte rugbrødet uten smør på og te kokt på tyttebærblader og uten sukker eller noe som helst annet.

Traktemanget gjorde ikke meg noe. Jeg var vant til det fra mitt opphold i Syd-Russland årene 1919 og 1920. Jeg bare nevner det for å vise hvorledes selv myndighetene levde i disse år da en skalk rugbrød var den kosteligste gave Du kunne få.

Det gikk en tid med å få ordnet med transport av fisken og i disse dagene fikk jeg greidd opp med noen kommisjoner jeg hadde:

Da jeg stod på Østbanen og skulle reise, kom professor Broch sammen med en russisk oberst, en forhenværende gardeoffiser som hadde berget seg over til Norge. Obersten spurte om jeg ville hilse hans familie fra ham, den bodde der og der, og om jeg i Finnland ville kjøpe et par sko til hans lille gutt som var 6—7 år.

Dette hadde jeg lovet. Jeg hadde kjøpt skoene og dessuten en stor eske konfekt og trasket nu avgårde til den oppgitte adresse. Biler fantes ikke. Det ble sagt meg at der bare var 20 biler i Leningrad mot før 20 000, og det kan godt hende det var sant, for jeg så ikke noen. Byen virket utdødd. På den praktfulle hovedgate Nevski Prospekt grodde gresset og jeg så ikke et hus hvor alle vinduene var hele.

I oberstens hus virket min ankomst som den rene oppstandelse da familien ikke hadde hørt fra ham på flere år. Posten var jo stoppet. Men jeg ble mottatt med vanlig russisk gjestfrihet og traktert med det huset hadde: Svart rugbrød og te kokt på tyttebærblader.

Oberstens gamle mor var også tilstede. Hun var enke etter en general og var en kvikk gammel dame, for da jeg spurte henne hvorledes de kunne klare seg på et slikt kothold svarte hun kjapt: «De som ikke greidde det er døde».

Med stolthet fortalte hun at hun om natten hadde vært ute og stjålet treklosser fra brolegningen. Dessuten hadde hun funnet et par bogtrær av et hestesæletøy, «så nu har vi ved nok til å koke middag på», sa hun fornøyet.

Det kan nevnes at det var satt dødsstraff for å stjele ved. —

Oberstinnen fikk konfekt-esken, og da hun åpnet den brast hun i gråt: «Er det mulig at der ennu finnes mennesker i verden som lager konfekt?»

Til min store glede passet skoene gutten og for å takke for dem og konfekten, kom oberstinnen neste dag til mitt hotell for å trykke min hånd nok en gang. Og for henne var dette en spasertur frem og tilbake på to timer.

Så en dag kom det opp til meg en kommissar. En ungdom. En soldattype. En kjekk kar. Han kom for å si at nu hadde man fått fatt i en dampbåt som kunne hente fisken og dermed dro vi ned i havna og tittet litt på «Subotnik», en liten pen fjordbåt som hadde gått mellom Archangelsk og Vadsø. Da vi kom, holdt politiet på med å undersøke om noen flyktninger hadde forstuet seg ombord, så jeg skiltes fra kommissaren og slo meg ned på kontoret hos havnesjefen. Dette var en marinematros som trakterte meg med brød han skar av en brødsalk mens jeg rev i cigarettene. — Vi hadde det riktig koselig. Belysningen var et stearinlys i ei tomflaske.

Om morgenen gikk «Subotnik» til Viborg, men fikk der ordre om å ligge i karantene da det var kolera i Leningrad. Etter en ukes tid slapp jeg ut og tok en tur til Helsinki, men russerne måtte bli i karantene videre et par uker. Da jeg kom tilbake hadde de lastet inn fisken og var nu på farten i Viborg for å kjøpe brød, smør og andre gode saker og noen flasker brennevin.

Fra Viborg la skipperen kursen syd-vest til vi kom inn i den rennen som var minerensket. Så bar det nord-østover mot Leningrad.

Jeg hadde lagt merke til en ungdom som ruslet rundt på dekket, men tilsynelatende ikke hørte med til mannskapet og spurte skipperen om hva det var for en fyr.

«Det er en kommissar som er satt ombord for å passe på at jeg gjør min plikt. — Det har vært slik i flere år, men nu blir ordningen mere og mere forlatt».

I Leningrad la vi inn til kaia ensteds. Det var nu sent på dagen og en soldat kom hen til landgangen som vakt. Neste morgen stod han der fremdeles, så jeg spurte om han hadde hatt avløsning om natta.

«Neida», sa han. Vi er bare to mann, så hver av oss står 12 timer om gangen!»

«12 timer i ett strekk! Har Du noe mat da?»

«Jada», sa fyren og trakk

SI MEG HVEM DU OMGÅS MED — —

Lederen for de amerikanske venstreradikale, Stevenson, som er USA's ambassadør ved FN har hittil kunnet anbringe 31 av sine tilhengere i president Kennedy's regjering og rådgiverkrets.

SØRAFRIKA OG DE SVARTE

I disse dager da den norske Nobelkomité har foretatt en prisutdeling ene og alene i den hensikt å sjikanere en sør-afrikanske regjering, kan det ha sin interesse å nevne at tusener av bantunegre nylig rykket inn i regjeringens nybygg i bydelen Katakura ved Lille-Windhoek. Hver leilighet har fire rum og er moderne utstyrt. I de siste otte år er det bygget 130 000 hus for bantuene. Den sørafrikanske regjering bruker otte ganger så meget til hjelp for de svarte som disse betaler i skatt. Fra alle deler av Afrika innvandrer det årlig over en kvart mil-

lion svarte til det sør-afrikanske «apartheid-helvete», og dertil kommer et ukjent antall illegale innvandrere.

lion svarte til det sør-afrikanske «apartheid-helvete», og dertil kommer et ukjent antall illegale innvandrere.

OAS HAR OGSÅ AVISER

General Salans hemmelige hær OAS har allerede i flere måneder utgitt en avis for undergrunnsbevegelsen i Algerie. Den utkommer regelmessig. Nå er det også kommet en avis i det franske moderland. Den heter «Vive la France». Regelmessig sendes det også ut rundskrivelser og flygeblad, blant annet fra Jeune Nation, som samarbeider med OAS. Det kan ellers merkes at OAS tar avstand fra motstandernes forsøk på å diskriminere bevegelsen ved å tillegge den attentater mot for eksempel den jødiske storrabiner i Frankrike og mot lederen for den reformerte kirke.

ANSTENDIG REPORTASJE

Ingen har beskyldt DAGBLADET for å være anstendig før og vi skal da heller

ikke gjøre det. Tvertimot. Som en liten prøve på bladets uanstendighet gjengir vi overskriften på et telegram som visst riktig falt i blakkom både HJ, NS, SA, SD og SS. Selv KZ, som jo har vært dets smak. Den lød slik: «Farlig gestapist slipper all straff. La opp terroren mot den danske undergrunnsbevegelse». I teksten som altså har gitt grunnlaget til overskriften heter det derimot: «Han (Bunke) var med på å legge opp mot-terroren mot hjemmefronten». Det er jo unektelig en liten forskjell her!

DEN SORTE NOBELPRIS

De norske aviser har forsøkt å gi det utseende av at tildelingen av fredsprisen til den sorte Luthuli som lager bråk i Sør-Afrika, har vakt tilfredshet rundt omkring i verden. Dette er naturligvis ikke tilfelle. Det riktige er at siden Hammarskjöld jo var i miskredit hos russerne, har tildelingen av fredsprisen til ham vunnet bifall i NATO-landene, mens det som regel er pinlig taushet når det gjelder den ukjente fredsengel Luthuli. Hammarskjöldbifallet tar så de norske aviser til inntekt for hele utdelingen. I et telegram er det dog sluppet frem at den store finske avis Helsingin Sanomat retter skarp kritikk mot prisutdelingen. Ifølge avisen har det vakt forundring i vide kretser at fredsprisen for 1960 er gitt til Albert Luthuli. Sør-Afrikas fiender hevder jublende at det har vært et slag i ansiktet på statsminister Verwoerd. Og bladet spør: «Vi kan ikke unnlate å spørre om det er meningen — nå når visse nordiske universiteter har innbudt sjørøverkapteinen Galvao — at man neste gang skal foreslå at han skal få Nobelprisen».

og fordi Sovjet hadde omskapt Russland til et helvete.

Dette var grunnen. Og den norske presse fant seg lydig i Sovjets ønske og fortiet det største humanitære arbeide Nansen ledet. Hvor Nansen ville ha foraktet disse skriblende husmenn, som er preget av den største feil den norske nasjon lider av i dag: Feighet moralsk.

Konrad Sundlo.

Bergs Assuransesbyrå

ALT I FORSIKRING

Arbiensgt. 1 — 44 49 94